

Sisäministeri Ohisalonen puhe, Miina Sillanpään päivä, Helsingin ensikodin lipunnosto 1.10.2020

Suomi on paitsi tuhansien järvien, myös tuhansien yhdistysten maa. Se kertoo siitä, että Suomessa ollaan jo vuosisatoja oltu valmiita kerääntymään yhteen yhteisten asioiden äärelle. Kun on kerääntynyt yhteen, on nostettu esiin epäkohtia ja haettu niihin ratkaisuja. Näin myös koko yhteiskuntamme on mennyt eteenpäin. Onkin erittäin hienoa olla juhlistamassa tätä arvokasta kansalaisvaikuttamisen ja järjestöjen päivää kanssanne.

Ensimmäistä kertaa liput nostettiin salkoon tämän päivän merkiksi vuonna 2016. Vuonna 2011 Miina Sillanpään Seura oli tehnyt esityksen sisäasiainministeriölle liputuksesta. Tämän liputuspäivän saaminen pysyväksi on ollut laajan joukon kansalaistoimijoita tavoitteena jo pitkään. Teen ministerinä töitä sen eteen, että päivä saataisiin vakinaistettua. Päiväksi on valikoitunut lokakuun 1. päivä, sillä tänä kyseisenä päivänä vuonna 1906 tulivat maassamme voimaan valtiopäiväjärjestys ja vaalilaki, jotka antoivat kansalaisille täydet poliittiset oikeudet.

Nämä oikeudet eivät tulleet itsestään, vaan niiden puolesta tehtiin valtavasti työtä. Työväestö oli kokonaan ilman äänioikeutta. Suurlakon myötä saatiin tsaarilta ohjeistus valmistella uusi valtiopäiväjärjestys. 1800-luvun loppupuolella ja 1900-luvun alussa naisasialiikkeiden voimakkaan äänioikeustaistelun seurauksena yleinen ja yhtäläinen äänioikeus tuli kattamaan kaikki sukupuolet.

Suomi onkin kansalaisvaikuttamisen maa, jossa jokaisella kansalaisella on mahdollisuus liittyä ja toimia järjestöissä, äänestää vaaleissa, asettua ehdokkaaksi, vaikuttaa maamme ja maailman tulevaisuuteen. Tämä luo toivoa. Tämä luo myös vastuuta toinen toisistamme. Emme ole täällä vain itseämme varten, olemme toinen toisiamme varten.

Miina Sillanpään elämä on hieno esimerkki siitä, kuinka Suomessa jokaiselle tulee taata mahdollisuudet osallistua päätöksentekoon ja yhteiskunnan rakentamiseen. Hän eli aikana, jolloin sääty-yhteiskunta ja asenteet estivät vielä monin tavoin ihmisiä toteuttamasta unelmiansa. Aikana, jolloin valtiojohto oli vain miehiä. Siitä huolimatta Sillanpää nousi vaatimattomista oloista, torppariperheen työstä ja piiasta aina ensimmäiseksi naisministeriksi saakka.

Hänen elämässään ja työssään on myös monia yhtymäkohtia nykypäivän poliitikkojen, ja etenkin naispoliitikkojen arkeen. Kun Sillanpää puhui palvelijattarien hyvinvoinnin ja parempien työolojen puolesta, kohtasi hän pilapiirroksia ja pilkkalauluja. Myös tämän päivän tasa-arvotaistelijat ja näkyvät vähemmistöjen edustajat kohtaavat valtavasti vihapuhetta ja vähättelyä. Nämä ovat surullisia, paikoin jopa vaarallisia, tilanteita. Yhteiskunnallinen osallistuminen ja epäkohtien esiin tuominen ei saisi demokratiassa kohdata vaientamista tai uhkaa. Jokaisen tulisi voida osallistua yhteiskunnan rakentamiseen ilman, että joutuu pelkäämään itsensä tai läheistensä puolesta. Siksi haluamme nyt hallituksessa puuttua monien eri ministeriöiden, myös sisäministeriön, toimesta nykyistä vahvemmin järjestelmälliseen häirintään, uhkailuun ja maalittamiseen. Vihapuhe ei kuulu sivistyneeseen hyvinvointivaltioon.

Miina Sillanpää oli myös vankkumaton hyvinvointivaltion kannattaja. Hän puolusti pienituloisia ja heikommassa asemassa olevia. Hän näki, että valtion tulee voimakkaasti tukea vähempiosaisia ja parantaa heidän työolojaan. Työläisellä tuli olla mahdollisuus myös sivistää itseään. Aikanaan tämä saattoi tarkoittaa vain vapaa-aikaa kellon ympäri kestävästä työpäivistä. Mutta samat kysymykset koskettavat meitä edelleen. Kuinka rakentaa yhteiskunnasta sellainen, että jokainen pysyy mukana? Kuinka vähentää eriarvoisuutta ja taata jokaiselle mahdollisuus koulutukseen ja sivistykseen riippumatta omasta taustasta tai syntyperästä? Ja kuinka korjata tasa-arvo-ongelmia niin rakenteissa kuin ihmisten asenteissakin? Nämä ovat kaikki kysymyksiä, joita

Yritämme ratkaista päivittäin hallituksen voimin. Askel kerrallaan korjaamme epäkohtia, mutta vielä on paljon työtä tehtävänä.

Yksi tärkeimmistä Miina Sillanpään teoista oli ensimmäisen ensikodin perustaminen. Yksinäiset äidit olivat erittäin haavoittuvassa asemassa 1900-luvun alkupuolella. Aviottoman lapsen saamista pidettiin hävettävänä asiana. Tässä näkyikin Sillanpään arvostetuimpia piirteitä. Kun Sillanpää koki jonkun asian olevan yhteiskunnassa väärin, lähti hän puuttumaan siihen rohkeasti riippumatta toisten mielipiteistä. Sillanpää aloitti rohkeasti arvokkaan työn niin äitien kuin lastenkin ensiaskeleiden turvaamiseksi.

Ensikotien työ yhteiskunnassamme on edelleen todella tärkeää. Lapsen saaminen ja ensiaskeleet lapsen kanssa ovat tilanteita, joissa apu on tarpeen. Erityisesti näin korona-aikana on tärkeää, että apua on saatavilla eikä kukaan jää yksin. Jokainen lapsi on arvokas ja jokaisen lapsen kasvumahdollisuuksien turvaaminen on ensiarvoisen tärkeää.

Arvostan näitä Sillanpään ja muiden ihmisoikeuksien toteutumisen ja tasa-arvon puolesta taistelleiden tekoja valtavasti. Nämä asenteet ja ajattelumaailma, että uudistuksia on tehtävä ja sitkeästi ajettava, ovat edelleen ajankohtaisia. Elämme monen erityisen kriisin keskellä. Maailmassa on enemmän sotien ja aseellisten konfliktien vuoksi kotinsa jättäneitä kuin koskaan. Samaan aikaan ilmastokriisi uhkaa erityisesti globaalisti heikoimmassa asemassa olevia, köyhempien maiden asukkaita. Nämä ihmiset tarvitsevat kipeästi apua, ja siksi myös Suomen tulee olla kokoaan suurempi maailmalla, auttaa rakentamaan rauhaa ja hyvinvointia, panostaa kehitysyhteistyöhön ja ennen kaikkea torjua ilmastonmuutosta, joka uhkaa ihmiselämää kaikkialla maailmassa.

Samalla meidän tulee tunnistaa myös lähellämme olevaa eriarvoisuutta ja pahoinvointia ja puuttua siihen rohkeasti, kuten Miina Sillanpää tekisi. Meidän on taattava jokaiselle riittävä toimeentulo, torjuttava köyhyyttä ja panostettava koulutusmahdollisuuksiin ja murrettava

lasikattoja, jotta jokaisella, katsomatta varallisuuteen, sukupuoleen tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin, olisi tässä maassa mahdollisuus toteuttaa itseään ja kasvaa turvallisessa ympäristössä.

Miina Sillanpään omien sanojen mukaan hänen toimensa pyrkivät seuraavaan päämäärään: “jokaisella ihmisellä on elämässään oikeus hyvinvointiin, inhimillisiin työoloihin ja ihmisyyden kunnioittamiseen.”

Nämä sanat meidän tulee pitää mielessämme ja tavoitteinamme aina niin päätöksiä tehdessämme kuin toisia kohdatessamme.